

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

* oncurse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINEGA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA
STRĂINĂTATE:Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 3652/1907.

Circular

cătră toate oficiile protoprezviterale și parohiale
din dieceza Aradului.

Veneratul Consistor Arhidiecezan a compus »Istoricul catedralei din Sibiu«, care în săptămânile acestea a ieșit de sub tipar, formând o carte de peste 12 coale, cvart mare și este frumos ilustrată cu 24 chipuri și 3 faximole.

Cuprinzând aceasta carte lucrările făcute în jurul unei instituțiuni de cea mai mare importanță în viața credincioșilor noștri din mitropolie și formând o părțică din istoria mai nouă a bisericii noastre, la care au luat parte toate organele noastre bisericesti de sus și până jos, cu de sigur va interesă pe toți preoții, învățătorii și cărturarilor noștri de pretutindenea, mai ales că și prin forma exterioară și prin discurile arhiericilor, a bisericii însași și a deosebitelor vederi, din interiorul ei, va fi și o podoabă pentru casele tuturor.

Recomandăm deci tuturor preoților, învățătorilor și cărturarilor noștri să-și procure această carte frumoasă și instructivă.

Procurarea se va face deadreptul dela Prea-veneratul Consistor arhidiecezan din Sibiu și costă un exemplar de lux compactat 5 coroane, iar un exemplar nelegat 4 coroane. Prețul este a se trimite la aceeași adresă deodată cu abonarea-
Arad, la 26 Iunie (9 Iulie) 1908.

Consistorul gr. ort. rom.
din Arad.

Nr. 4201/1908.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștință publică, cumcă petițiunile de primire în institutul pedagogic ort. român din Arad, pe anul școlar 1908/9, au să fie înaintate la adresa Consistorului cel mult până în 1/14 August a. c. instruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre absolvarea alor 4 clase medii.

3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat de protopopul concernent.

4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea corporală.

Atari reflectanți vor avea să alature la cererea de primire și certificat dela antistia comunală, în care să se cuprindă date amănunțite despre starea materială atât a reflectantului cât și a părinților lui. Aceste atestate vor trebui, ca spre confirmare să fie signate și de conducătorul oficiului parohial din loc.

Arad, la 17/30 Iunie 1908.

Consistorul gr. ort. rom.
din Arad.

Nr. 4161/1908.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștință celor ce-i privește, că petițiunile de primire în institutul teologic ort. român din Arad, pe anul școlar 1908/9, au să fie înaintate la adresa Consistorului gr. ort. român din Arad, cel mult până în 1/14 August a. c., instruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară, prin care să dovedească că are pregătirea recerută prin Regulamentul pentru parohii.
3. Atestat de moralitate dela Ofic. parohial la care aparține vidimat și de protoprezviterul concernent.

4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.

5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de una coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestat de pauperitate.

Arad, la 25 Iunie (8 Iulie) 1908.

Consistorul gr.-ort. rom.
din Arad.

Nr. 3081/1908.

Edict.

Ioan Ionescu, fost locuitor în Giula, învățător confesional, care de timp îndelungat s'a depărtat din comună în loc necunoscut, — prin aceasta din partea Consistorului român ort. din Arad, ca for disciplinar, e avizat, că pentru pertractarea protocolară a acțiunii sale disciplinare s'a fixat ziua de 114 Septembrie a. c. oara 9 a. m. în cancelaria senatului școlar. Pe acest termen, Ioan Ionescu se citează cu aceea observare, că conziderând absentarea dânsului, i-s'a dispus curator din oficiu în persoana avocatului dr. Mihai Marcuș din Giula, și că neprezentarea lui, ca inculpat, nu va împedecă mersul pertractării și urmările ei.

Arad, din ședința consistorială a senatului școlar, ca for de judecătorie disciplinară, dela 5/18 Iunie 1908.

Ioan I. Papp m. p.
președinte.

Aviz pentru anul școlar 1908/9

la institutul pedagogic-teologic gr.-or. român din Arad.

În anul școlar 1908/9 examenele de corigență și private se vor ținea la ambele despărțăminte în 19, 20, 21 August (1, 2, 3 Septembrie).

Inscrierile se vor face în 22, 23 August (4, 5 Septembrie).

La înscriere fiecare elev să prezentează cu extras de hotez și testimoniu de pe clasa anterioară. În 24 August (6 Septembrie) se va celebra chemarea Duhului Sfânt, iar în 25 August (7 Septembrie) se vor începe prelegerile.

Primiriile în despărțământul teologic se fac la Vener. Consistor diecezan, conform anunțului ce se va publica în »Biserica și Școala«, iar în despărțământul pedagogic la direcțiune.

Petitele pentru știpendii și beneficii se adresează către Venerabilul Consistor diecezan.

Toți elevii au strictă datorință de a se providea cu manualele și recvizitele prescrise, cari se vor aduce la cunoștința elevilor la începutul anului școlar.

Inscrierile se vor face numai după procurarea cărților conform listei și achitarea taxelor de întreținere și didactru.

Direcțiunea.

Nr. 3834/1907.

Aviz!

Candidații de învățatori, cari până la 9/22 August a. a. nu s'ar alege undeva, — întru cât reflectează la aplicare, să se însinue Consistorului până la termenul de sus, prezentându-și în copie testimoniu de cvalificațiune.

E de ajuns numai însinuar-a în scris, fără să 'și mai facă cheltuieli zădarnice, umblând pe aici.

Arad, 17/30 Iunie 1908.

Ioan I. Papp m. p.
Episcop.

Cariererele.

Cariererele tradiționale la noi sunt cariera preotească, învățătoarească și advocațională alese în mare parte fără cumpenirea aptitudinilor, cele dintâie adeseori conziderate de refugii. Urmărea firească a fost, că și la una și la alta din aceste carieri și mai ales la cele două din tăi, a întrat oameni fără vocațiune, ce ne-a pricinuit multe năcazuri interne.

Acum este timpul când părinții își au fiii acasă și-și fac planurile viitorului. Profităm de aceasta ocaziune a atrage atențiunea părinților asupra momentului decizător în chestiunea alegerii carierelor.

O carieră rău aleasă, înțeleg fără cumpenirea atitudinilor tinerimei, înșamnă nefericirea lor și a acelor cari ajung a fi conduși de ei. De pildă nu poate fi mai nenorocit om decât acela, care sa făcut preot fără vocațiune, căci toată viața lui este minciună, un iad infernal, iar păstorii săi o turmă perduță ca vai de ea. Tot așa este și cu cariera învățătoarească. Așa se perd sufletele și să demoralizează poporul. La aceste carieri nu știința este hotăritoare, ci vocațiunea.

Ca bisericiani ne preocupă în prima linie aceste două carieri, că dela puritatea lor atârnă soarta poporului, încredințat nouă de providență divină pentru luminarea minții și nobilizarea inimei, pentru a face din el popor ales. Cunjurăm dar părinții, ca să facă chestiune de conștiință la alegerea carierei preotești și învățătoarești și mai ales conjurăm preoțimea, care trebuie să se intereseze de tinerimea din parohia sa, ca se ia în mână diriguirea alegerii carierilor în parohia sa, studiând aptitudinile individuale ale tinerimei și a dă părinților drepte îndrumări pentru alegerea carierelor în conformitate cu individualitatea fiecăruia.

Ne privește apoi în al doilea rând chestiunea iminentă a formării clasei industriale și comerciale. Câtă vreme vor merge ai nostri sporadic la aceste carieri, vor fi perduți pentru noi, pentru că

după natura lucrului se contopesc în elementul preponderant străin. Așa se explică trista experiență, că din această clasă atâta și părăsesc legea și limba străbună, și că noi perim din orașe, respective ne pierdem individualitatea. Peștii mari înghit pe peștii ce-i mici, — înghite și pe industriașii și comerțianții noștri în orașe societatea streină de noi.

În concertul cel mare al universului, astăzi industria și comerțul își au rolul conducător, în jurul lor se învâрте roata sorții popoarelor; ele declară război ori dictează pace; cu un cuvânt ele însămnă dictatură. Inșiși capetele încoronate se închină lor și sunt cei mai mari industriali și comerciali.

Noi dar, dacă nu vrem să rămănem legați de glie, înțeleg sărăcăcioasa clasă de mici proprietari cu exploatoarii ei de toată categoria, atunci nu mai putem sta cu mâinile în sin nici un moment ci trebuie să ne creem acea clasă, care a făcut mare pe Holanda și Helveția vorbind de cei mici, adică clasa industrială și comercială.

Dar cum? Așa că vom merge *en mass* la industrie și comerț, ca roiturile se inundăm atelierele și atunci noi cu puterea atractivă a firei noastre bune, cu istețimea și cu tenacitatea noastră noi avem se cucerim piețele industriale și comerciale și atunci vom avea și orașe, cu așezăminte culturale.

Cine n'a moștenit latifundă, să înțelege de sine, că nici nu poate avea o aristocrație conducătoare și jertfitoare pentru binele public. În lipsa acelor capitale materiale însă, avem noi alt capital: minte ageră și brațe viguroase. Din acest capital personal sau format industria și comerțul, care dă milionarii și miliardarii de astăzi cari se uită peste umeri la grofii noștri și un grof este fericit dacă ajunge la sfărmăturile casei acelor milionari și miliardari și de pildă confrății noștri maghiari au ajuns în estaz, că un grof de al lor a ajuns se capete de soție o fată din lumea aceea a capitaliștilor industriali și comerciali.

Iată dar cariera unde îi este deschisă calea spre înbogățire și fiului de cerșitor, dacă are cap și iubirea de muncă că doar milionarii și miliardarii aceia tot din muncitori săraci sau făcut, prin energia și inteligența muncii lor.

Fixăm aceste cariere și calea cum s'ar putea creă clasa noastră industrială și comercială. Când va fi aceasta formată, atunci vom avea și centre orășenești cu capitaliști și acest capitalism va da apoi naștere și vieții intelectuali, științei și artei naționale, precum vedem în străinătate, că aceasta clasă este stratul cald în care se cultivă știința și arta și toate așezămintele culturale și religioase. Și atunci nu va tângînici medicul, nici inginerul, nici avocatul și cu un cuvânt nici o clasă de

intelectuali, cu gologanul scos cu clește din șerparul' bietului țaran.

În rezumat: păziți sînțenia carierei preoțești și învătătorești pentru că ia este sufletul unui popor și dați năvală în ateliere, unde se dă astăzi lupta de existență, pe moarte și viață, pentru că aceasta luptă dă viața materială a unui popor.

Emil

sau

Despre educațiune

de

I. I. Rousseau,

traduse de

Ioan Ardelean învățător.

Cartea I.

Toate sunt bune, câte ies din mâna Creatorului, însă toate degenerază sub mâna omului. El forțează pământul său a hrăni sămânța altuia, pomul a purta fructul altui pom. El amestecă și contopește temperatura, fenomenele, anotimpurile; își ciuntă cănele, calul, sclavii; el toate le schimonosește, toate le răstoarnă. El iubește biformul și crutul; el nu lasă nimic, încă nici pe om în forma aceea, cu care l'a înzestrat natura; trebuie și pe acesta format pentru sine, ca pe un cal, a-l netezi frumușel, ca și cutare floare de ornament.

Lipsa tuturor însă, ar fi cu mult mai rea, cu toate că speța noastră nu iubește perfecționarea de jumătate. În stările de acum, un atare om, care imediat după naștere ar fi lăsat de sine, ar deveni o adevărată formă bizară între oameni. Prejudițiile, autoritatea, necesitatea, exemplul, cu un cuvânt toate instituțiunile sociale ar înăbuși întrinsul natura originală, fără a substitui locul aceleia prin altceva. Un astfel de om s'ar putea asemăna cu un arbust, care din întâmplare a crescut chiar în mijlocul unui drum de țară și pe care călătorii neconținut atâta l'ar îndoaia în dreapta și stânga, până ce s'ar nimici cu totul.

Cătră tine mă adresez mamă gingașe și căgetătoare¹⁾, care te-ai știut ascunde în dosul aceluia drum

¹⁾ Educațiunea primă e de cea mai mare însemnatate și exclusiv e datorința femeilor. Dacă creatorul așa intenționă, că cu aceea să se ocupe bărbații, atunci la tot cazul le-ar fi dat și lapte pentru nutrirea aceloră. În lucrări educative dară să ne adresăm mai ales cătră femei; pentru că ne privind aceea, că femeile fiind mai aproape de copii, sunt cu atât mai capabile a supraveghea educațiunea lor, dar și partea materială a educațiunii în ceea ce privește îndeplinirea cu succes a aceleia, le interesează mai mult decât pe bărbați. Știut este, că văduvele în cea mai mare parte fiind avizate la ajutorul copiilor lor, creșterea aceloră bună sau rea la tot cazul o vor simți, asemenea și influența bună sau rea a aceloră. — Legile noastre din aceea cauză, fiindcă se ocupă mai ales cu starea materială

și ai știut scuti pomșorul tău crescător de năvălirile tuturor părerilor o.nenești. Ingrijește, udă planta ta neputincioasă înainte de a muri! Fructul ei îți va servi odată spre susținerea vieții tale. Inima-i debilă trebuie îngădită încă de timpuriu cu mrejea îngrijirii tale. Marginile acestora vor hotărî-o alții; dar toate gardurile tu le împletești în jurul lui.

Plantele prin îngrijire, pe om prin educațiune trebuie să-l creștem. Dacă omul s'ar naște și mare și puternic, puterea și conservarea aceasta de puteri ar deveni nefolositoare până atunci, până când n'ar ști, în ce mod are să o folosească; ar fi mai mult pentru dezastrul său, fiindcă ar împedeca pe alții în aceea, ca să se cugete la ajutorarea lui¹⁾ și așa fiind lăsat de sine, în neputința sa ar muri înainte de a putea cunoaște necesitatea sa. Mulți combat ființa copilăriei, pentrucă n'ajung să înțeleagă, că genul omenesc s'ar stingea fără întârziere, dacă n'ar începe cu copilăria.

Omul se naște neputincios, astfel el are lipsă de puteri; la naștere suntem în lipsa tuturor, avem lipsă de ajutorul altora; venim fără minte pe lume, avem lipsă de pricepere. Toate acele, ce la naștere ne lipsesc, dar fără cari mai târziu nu putem fi, ni-le împărtășește educațiunea.

Aceasta educațiune o primim parte dela natură, parte dela om și obiecte. Desvoltarea facultăților și a lucrărilor interne depinde dela natură, întrebuințarea acestor facultăți, pe cari ni-le însușim, alcătuiesc edu-

a oamenilor, dar foarte puțin cu omul însuși, mai departe fiindcă acelea asigură mai mult liniștea comună, dar nu înțuresc pentru întărirea virtuții, nu garantează destulă onoare mamelor. De altcum relațiunea mamelor față cu familia e cu mult mai sigură, ca a taților; împlinirea datorințelor a aceloră întimpină mai multe greutăți, îngrijirea lor e indispensabilă întru susținerea bunei ordine în casă, în sfârșit au mai mult respect și dragoste față de părinții lor. Sunt anumite cazuri, când purtarea fără respect a fiului față de tată se poate scuza. Dar dacă, între orice împrejurări, cutare copil e destul de infam pentru aceea, ca să nu stimeze de loc pe mamă-sa, pe aceea, pe care l'a purtat sub inima sa, care l'a nutrit cu laptele său, care în decursul mai multor ani a trăit numai pentru îngrijirea și fericirea lui; un astfel de tiran ar merita să se zugrume momentan. Mulți acuză mamele cu aceea, că desmeardă copiii. Din acest punct de vedere femeile la tot cazul sunt defectuoase; adevărat nu chiar întru atâta, ca bărbații, cari strică pe acelea. Mama voește, ca copilul ei să fie fericit și încă imediat să fie fericit și în aceasta are tot dreptul. Dacă une-ori greșește în alegerea mijloacelor, trebuie să o îndreptăm. Dar ambițiunea, lăcomia, arbitraritatea și îngrijirea falsă a bărbaților, precum de altă parte lenevia și insensibilitatea, au urmări cu mult mai dezastruoase, ca amabilitatea oarbă a mamei și atragerea câtră născutul ei. De altcum trebuie să explic, cum înțeleg eu cuvântul „mamă“, ce aci o și fac.

¹⁾ În exterior asemănându-se celor adulți, dar lipsit de facultatea vorbirii, tot asemenea de idei, pe cari le exprimăm în decursul vorbirii, nu ar fi în stare a comunica cu alții lipsele sale iar pe exterior nu s'ar arată semne, cari să le explice.

cațiunea oamenilor, și acele experiențe, pe cari le dobândim în decursul întuirii a diferitelor obiecte, constituiesc educațiunea obiectivă sau a împrejurărilor.

Așadară în forma aceasta tot omul își câștigă cunoștințele sale dela trei învățători. Acel elev, în care acești trei factori ai educațiunii nu se înbină, e rău crescut și va fi pururea nemulțămît cu sine. Numai acela, în cine aceștia se înbină absolut și se nizuiesc spre un scop, e crescut bine și numai acela va și ajunge la culmea chemării sale.

În ceea ce privește pe acești trei factori ai educațiunii, cel natural nu depinde nici decum dela noi; educațiunea obiectivă numai din unele puncte de vedere; singur a oamenilor e acela, de care dispune liber, însă și acesta numai cu o forțare mai mică, pentrucă cui e cu puțință a controla vorbirea și acțiunea toți aceloră, cari sunt în jurul copiilor mai totdeauna?

Educațiunea fiind așadară un ram al artei, aproape e imposibil, ca să succeadă pe deplin, fiindcă unitatea necesară pentru aceasta nu depinde dela noi. Tot aceea, ce putem face pentru reușirea educațiunii, poate fi numai aceea, ca să ne nizuim pe cât e posibil a ne apropia de scopul designat.

Dar de altcum în realitate care e acest scop? Tot acela, cara e al naturii, ceea ce îndată și documentăm. Adevărat căutându-se unitatea celor trei factori ai educațiunii pentru adevărata ființă a educațiunii, la aceasta trebuie să avem și pe ceilalți doi, cari nu cad în puterea noastră. Dar cuvântul „natură“ e de un înțeles mai puțin luminos: să ne nizuim a-l defini mai deaproape.

Natura, așa se zice, nu e altceva, decât deprindere. Ce o să însemne aceasta? Nu sunt doară deprinderi forțate, cari pe lângă toate aceste nu zugrumă natura? Așa e d. e. deprinderea acelor plante, a căror creștere perpendiculară e împedecată. Planta lăsându o liberă își ține acea direcțiune, pentru care am forțat-o, dar sucul nutritor nu-și schimbă direcțiunea originală, așa că planta neîmpedecată își continuă creșterea mai departe prin vlăstarea nouă, care iarăși va crește perpendiculară. Chiar așa suntem și cu aplecările omului. Până atunci, până când rămănem în aceea poziție, își poate rezerva acele aplecări, pe cari și le-a însușit pe calea deprinderii; dar îndată ce poziția se schimbă, și influența dedării se transformă îndată natura originală să ridică pe de asupra. *Educațiunea la tot cazul nu e altceva decât, dedare și oare nu observăm, că unii oameni se desbracă cu totul de educațiunea lor, alții însă se știu stărți de aceea? De unde este aceasta diferență? Dacă însă ființa „naturii“ o asemănăm cu suma obiceiurilor corăspunzătoare naturii, explicarea aceasta fără nici un rost la tot cazul o putem lăsa la o parte.*

Omul vine pe lume cu puteri senzibile. Îndată după naștere diferitele obiecte din jurul nostru au influență anumită asupra noastră. Îndată ce posedem simțirile, vom fi aplicați a încunjură sau a căută acele

obiecte, cari au avut influență asupra noastră și încă la început după ființa lor plăcută sau neplăcută, mai târziu conform potrivirii sau nepotrivirii lor, pe care o observăm între noi și între obiecte, în sfârșit conform acelor idei, pe cari ni-le formăm despre ființa acelora completă sau necompletă. Puterea aceasta a noastră de a judeca se potentează cu atât mai mult, cu cât vom fi mai senzibili și mai pricepuți; dar fiind atacați prin obiceiurile ce le avem, acele trebuie să se retragă mai mult sau mai puțin dinaintea părerilor noastre. Acea, ce se află în noi înaintea acestor atacuri, numesc eu *natură*.

Spre aceasta putere adevărată trebuie deci a conduce totul și aceasta ar fi și posibil, dacă cei trei factori ai educațiunii s'ar deosebi întru cât-va unul de altul; dar ce e de făcut atunci, când aceia își contrazic unui altuia? Când pe oameni nu pentru ei, ci pentru noi am voi a-i crește? Între astfel de împrejurări e imposibilitate unitatea. Am fi siliți a înaduși sau natura, sau a ne lupta contra instituțiilor omenești, trebuie să alegem între educațiunea omului sau cetățeanului, pentucă a-le duce la îndeplinire pe amândouă deodată, e imposibil.

Toate societățile particulare, dacă țin compact și bine la oaltă, se înstrăinează dela societatea cea mare. Tot patriotul adevărat e neîndurat față de străini, pe cari li consideră ca pe niște oameni fără nici un rost¹⁾ Această stare e neîncungiurabilă, dar totodată și neînsemnată. Lucrul principal e, să fim buni față de aceia, cari ne impresoară. Spartanii față de străini erau mai mult dornici de a câștiga ceva dela ei, de aceea, cari căutau numai profit, față de aceștia au fost neîndurători; dar în cercul lor nu a dominat egoismul, au știut aprucia meritele altora, și au trăit în bună înțelegere. Față de acei bărbați însemnați ai lumii, cari impun în cărțile lor datorinți, cari de ei stau departe, pe cari totodată acasă nu le îndeplinesc, trebuie să ne arătăm cu neîncredere. Un astfel de filozof iubeste încă și profesorii, numai să nu fie silit a iubi pe deaproapele său.

Omul naturii e de sine stătător, formează o adevărată unitate, care stă în legătură numai cu sine sau cu aceia, cari se potrivesc lui; din contră omul societății se poate considera ca o unitate frântă, care stă într-o astfel de proporțiune pendentă față de societate, ca numărătorul câtră numitorul său. Instituțiunile sociale atunci se consideră de a fi bune dacă desbracă complet pe om de natura sa străbună; dacă lipsindu-l de independența sa, îl fac pendent; dacă „eu“ independent-ul asimilează ca o moleculă la unitatea comună așa, că ființa personală a anui cetățean disparând cu totul, există numai ca contopit în întreg. N'au fost cetățean roman nici Caius, nici Lucius; ei

erau romani, cari au iubit patria exclusiv numai pentru patrie (iar nu pentru folosul lor propriu). Regulus se consideră pe sine ca posesiunea Carthagenienilor. Ca străin nu s'a învoit a lua parte la ședința romană; aceasta a făcut-o numai atunci, când i-a dispus un Carthaginean. Tot Regulus s'a aprins de mânie, când au voit să-i mântue viața. Rezistența lui a învins și s'a reintors, victorios, ca să moară cât mai cruntă moarte. Precum se vede, acesta nu prea sâmănă cu oamenii de azi.

(Va urma.)

Nr. 3635/1908.

Anunț școlar.*)

Școala civilă de fete din Arad.

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1908/9 se vor face în zilele de 19—23 August (1—5 Septembrie) a. c., în localitatea școlii (Strada Deák Ferencz Nr. 27).

Părinții vor proceda însă corect, dacă în scris, își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, *îndată după publicarea acestui anunț*, adresându-se în această afacere dlui dr. George Ciuhandu, referent școlar la Consistorul rom. ort din Arad.

Taxa pentru internat este: 450 cor. pe anul întreg școlar, în care sumă se cuprinde și didactrul școlar.

Taxa de întreținere este a se plăti *anticipativ* în trei rate treilunare egale, la Administrația cassei Consistorului.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. *Instrucțiunea prescrisă pentru clasele I—IV civile*, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația română, maghiară și germană, apoi instrucție în *economia de casă*, deprindere în pregătirea bucatei, croit și cusut.

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: *dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (2 pelse, iar Duminică și în sărbători 3—4 pelse), *ujină* (cafea cu lapte) și *cină* (două pelse).

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la 2 săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi 10 cor. pentru medic (pe an), pentru care taxa elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicamente.

Pentru *instrucția la pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti la *prima* înscriere 6 cor., ca *taxă de înscriere*.

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească 1 cor. la an pentru *biblioteca școlară*.

Taxele: pentru medic, de instrucție la pian, de înscriere și pentru sporirea bibliotecii se vor plăti la mâna directoarei școlii.

Elevele externe vor plăti didactru 60 cor., la an, care asemenea va solvi anticipativ, trei rate egale de câte 20 cor.

* Organele noastre de publicitate sunt rugate a face loc acestui anunț.

Red

¹⁾ De aici provine, că luptele republicilor sunt cu mult mai săngeroase decât ale regatelor. Deși luptele regilor sunt mai moderate, din contră la ei timpul de pace e mai nesúportabil. E mai bine a-le fi inimiz, decât supus.

Elevele *externe*, cari vor veni mai târziu, au să plătească *întreg didactrul*, iar elevele primite în internat mai târziu, vor avea să plătească didactru pe timpul întârzierii.

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar numai în cazul când eleva respectivă, pelângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen.

Acele eleve, cari după absolvarea școlii doresc să se mai perfecționeze în economia de casă, croit, cusut, muzică, pictură ș. a. vor fi primite ca eleve benevole cu taxa elevelor interne.

In clasa I civilă se primesc eleve, cari dovedesc, că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori apoi, în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

In celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clasa premergătoare.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc în clasa a II-a civilă pe baza unui examen de primire.

Elevele, cari se matriculează pentru primădată la școală, afară de atestatul școlar din clasa precedentă au să mai producă: extras de botez și certificat de revaccinare.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (madrat), 1 covoraș lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 paplomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 5 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergere, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 1 lavor (lighian), 4 cărpe pentru șters lavorul, perie de cap, de dinți și de haine, peapăn și foarfeci, haină de pört și 4—6 șurțe negre, 1 palton (haină de iarnă) și 2 părechi de ghete.

Afară de acestea, fiecare elevă internă ori externă îndată dela începerea anului școlar are să fie provăzută cu *manuale și revizite de învățământ*, respective cu revizitele de scris, muzică și lucru de mână.

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune, la mâna directoarei internatului, o sumă oarecare de bani, despre care se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinți sau îngrijitori lor

În privința uniforme, care va fi modestă, se vor lua dispozițiuni ulterioare.

Prelegerile se vor începe fără nici o amânare, în 25 August (7 Septembrie) și dela acest termen elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Arad, 17/30 Iunie 1908.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

Aviz!

Știpeții fundațiilor diecezane, administrate de acest Consistor, sunt provocați prin aceasta a-și subșterne aici, până cel mulț la 18/31

Iuliu a. e., testimoniile în original, ori în copii legalizate prin oficiul protopopesc concernent, despre rezultatul studiului în anul școlar 1907/8.

Tot atunci să arate fiecare știpeț, că din care fundațiune a fost împărțit de știpețiu?

Se atrage atențiunea tuturor știpețștilor, că *nesubșternerea testimoniului la vreme*, se va socoti ca renunțare la știpețiu sau ca pedecă de a se mai putea susșinea știpețiu, — dreptce știpețiu în atare caz va fi conșiderat ca ștat.

Arad, la 6/19 Iunie 1908.

Consistorul gr.-ort. român
din Arad.

AVIZ!

Tipărituri necesare învățătorilor precum:

„Act de dotațiune“ (Dij levél), coale singuratece à 8 fileri.

„Protocolul de dotațiune“.

„Evidența plătirii salarelor învățătorești și tipăriturile de înștiințare către inspectorii școlari“.

Conform ș-lui 0 din instrucțiunea ministerială referitor la salarele învățătorești se află de vânzare în tipografia diecezană din Arad.

Pentru o școală se recere în total circa 25 coale a căror preț e cor. 90 fl. cu porto cu tot.

Aviz!

„Anuarul școlar“ fiind sub tipar, rugăm pe cei interesați să nu grăbească cu facerea comandelor, de oarece mistuim prețul. Apariția vom anunța-o în foaie deasemenea și prețul.

Tipografia diecezană.

Arad Balhtyány Nr. 2.

CRONICA.

Ovrei cari cred în Hristos în camera ungară. În camera ungară au fost zilele trecute niște oaspeți interesanți israiliți, cari cred în mântuitorul Hristos. Ei sunt izrailiți ruși, cari trăiesc de vreme mai îndelungată în Londra, de unde din când în când călătoresc prin centrele Europei, ținând conferențe. În parlamentul ungar au fost conduși de deputatul Hock I. De aci călătoresc, tot ca să ție conferențe în România și Bulgaria. Atari jidani sunt în Londra vr'o 240, cari cred în Hristos ca în rescumpărătorul lui Israil.

Ruinele unei biserici. La Roma se fac săpături de mai multe săptămâni, pe locul unde a fost cândva biserica Crisogono, ridicată de cardinalul de Crema și care a ștat până la anul 1123. S'a dat de urmele ei, și în adâncimi au fost găsite prețioase picturi, sicriuri, și alte obiecte de însemnătate arhiologică.

Un iubileu. În anul viitor, la 15/28 August, se implinesc 150 de ani dela punerea pietrei fundamentale

pentru biserica gr. ort. română din Lugoj. Se vor lua măsurile de lipsă, că această aniversare să fie serbată cu pompă convenită. Se va scrie și monografia bisericii gr.-ort. române din Lugoj.

† Lie Jona, scriitor norvegian, a decedat în Cristiania, în etate de 75 ani. A scris romane și povestiri, traduse aproape în toate limbile europene. A scris până în momentul din urmă, fiind totdeauna sănătos și bine dispus.

Mulțumită publică. Învățătorul pensionat din Almaș Cornel Novac cu ocaziunea examenului final din a. c., ținut la 8 Iulie st. n. a binevoit a dăruî școlarilor mei, ca îndemn la cercetarea școlii și la învățatură, 25 bucăți de cărți: „Războiul ruso-japonez“ și „Drepturi poporului“. Pentru aceeași faptă vrednică de laudă și pe aceasta cale îi exprim în numele școarilor mulțumită. Almaș, la 7 Iulie 1908. Cu stimă: Ioan Iancin învățător.

Cronică bibliografică.

A apărut Nr. 328—329, „Biblioteca pentru toți“ Schiller, Wilhelm Tell, (Dramă). Traducere de B. Marian. Printre traducerile publicate în ultimul timp la noi aceasta este, de sigur, una din cele mai bine-venite. În literatura germană nu există nici un poet care să fie, în aceeași măsură ca Schiller, expresia geniului național german și care va fi intrupat mai cu putere înaltele idealuri ale poporului său. Wilhelm Tell, acest „*imn sublim al libertății*“, este cea mai măreață epopee națională pe care a redat-o cu atâta intensitate de viață geniului Schiller. Tinerimea studiosă va găsi în lupta eroului elvețian contra tiraniei străine cea mai înălțătoare pildă de ce va să zică iubire de patrie și de libertate. Traducerea datorită D-ului B. Marian, este bine reușită, textul fiind redat fidel în limbă românească. Prețul 60 bani.

În Nr. 333 al „Bibliotecei pentru toți“ a apărut „Curcanii“, piesă națională în patru acte de D-nu Gr. Ventura. Cine nu cunoaște această piesă? Cine n'a văzut-o jucându-se și cine nu-și amintește cu drag de clipele înălțătoare ce i-au procurat reprezentarea ei? Sunt puține scrieri românești cari să fi dobândit atâta popularitate ca această minunată lucrare dramatică și puțini scriitori români au avut atâta succes ca D-nu Gr. Ventura. și lucrul nu e de mirare, dat fiind faptul că „Curcanii“, pe lângă frumoasele scene din războiul glorios pentru neațărnare, ne mai înfățișează și o serie de tipuri caracteristice unele comice altele profund dramtice și înălțătoare, cari nu se pot uita cu ușurință. Și succesul imens pe care l-au avut „Curcanii“, la prima lor reprezentare acum 30 ani și care s'a menținut nescoborât și până astăzi face să prevadă același succes și apariției lor în ieftena și răspândită „Bibliotecă pentru toți“. Prețul 30 bani. De vânzare la toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei „Bibliotecei pentru toți“ a se cere Librăriei Alcalay la București.

A apărut un volum Epigrame de cunoscutul epigramist Cridim, — cu un raport foarte cunoscut de Dl. membru academician Caragiani, făcut asupra unui precedent volum de epigrame. Nu mai e nevoie să insistăm deci, când un Academician nu găsește destule cuvinte de laudă și de incurajare la adresa talentatului autor. Prețul volumului e Lei 1. De vânzare la toate librăriile din țară. Depozitul la Librăria Alcalay, — București.

Concurs.

Pe baza incuviințării Vener. Consistor. diecezan Nr. 7134/1907 prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă pentru postul de capelan temporal pe lângă deficientul paroh George Leuca din Mădrigești-S. Buceava, pprezviteratul Hălmașului parohia e de cl. III.

Emolumentele sunt: I. Dela parohia Mădrigești. 1. Jumătate din sesiunea parohială de 34 jugh. arător și pășune, de după care contribuțiunile va avea să solvească alesul pe jumătate. 2., jumătate din birul parohial care face 1 măsură de cucuruz sfărmat după fiecare nr. de casă. 3., jumătate din stolele indatinate. II. Dela filia S. Buceava, jumătate din 70 măsuri cucuruz bir parohial și stolele indatinate. III casa parohială rămâne în uzufructul parohului, deci capelanul are să se îngrijească de cvartir pe speșele sale.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți să-și subștearnă recursele lor ajustate conform regulamentului pentru parohii și adresate com. parohial din Mădrigești-S. Buceava să le subștearnă în termenul indicat pe calea P. On. Oficiu pprezviteral în Hălmașiu (Nagyhalmagy). Recurenții sunt avizați ca în senzul §-lui 20 din regulamentul pentru parohii să se prezinte sub durata concursului în s. biserică din Mădrigești pentru a oficiă, respective a cuvânta și cânta făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parohial din Mădrigești-S. Buceava dela 17/30 Ianuarie 1908.

George Leuca,
paroh preș. com. par.

Ioan Popa,
inv. not. com. par.

În conțelegere cu: Cornel Lazar protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de paroh din Ohaba sârbească, se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: a) sesiunea parohială din 32 jugh, o parte la șes, și trei la deal, și 800□ grădină, b) bir preoțesc una măsură cucuruz sfărmat dela fiecare nr. de casă și stolele uzuale, c) întregirea dotației dela stat, după evalueația alegândului preot.

De locuință are a se îngriji alesul preot pe speșele sale, căci parohia nu dispune de locuință. Sarcinile publice le va suportă preotul.

Dela recurenți se pretinde ca recursele ajustate conform Regulamentului, adresate comitetului parohial să le subștearnă Oficiului protopopesc din Lipova precum și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din Ohaba sârbească, pentru a-și arată dexteritatea în cele rituale, precum a se face cunoscut poporului, pe lângă obsevarea dispoz. §-lui 20 din Regulament pentru parohii.

Deși parohia în senzul Regulamentului este de clasă II se admit în candidare și recurenți cu evalueațiune de cl. III-a.

Dat din ședința comitetului parohial din Ohaba sârbească, ținută la 11/24 Mai 1908.

Costa Tidor
președ.

Andreu Sandru
notar.

În conțelegere cu: Ioan Cimponer adm. pprezviteral

—□—

1—3

Amăsurat decisului Ven. Consistor de ditto 16/29 Iunie a. c. Nr. 3183/1908, prin aceasta se publică din oficiu concurs pe parohia de cl. III din *Bulza*, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Folosirea unei sesiuni parohiale. 2. Birul și stolele uzuale în aceea comună. 3. Întregirea dotației dela stat, conform evaluei celui ales. Darea, ecvivalentul și alte sarcini publice, va avea a le suporta alesul din al său propriu.

Recurenții au să-și înainteze recursurile lor ajustate conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din *Bulza*, la Oficiul protopopesc al *Lipovei*, având a se prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în oratorie și în cele rituale.

Lipova, 1/14 Iulie 1908.

Ioan Cimponer adm. pprezvitral

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci-cantorale din *Dobroț*, (pprezv. Hălmașului) prin aceasta se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Bis. și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata din căsa culturală dela *Dobroț* 142 cor., dela *Leauț* 142 cor., și dela *Oberșia* 160 cor. de tot 444 cor. 2. Lemne focale pentru școală și învățător 3 stângini. 3. Spese de conferință 20 cor. 4. Scripturistica 10 cor. 5. Dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor. 6. Întregirea la 1000 cor. să va cere dela stat la timpul său.

De locuință se va îngriji alesul pe spesele sale până la edificarea școlii.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca să-și substearnă până la termenul sus indicat recursurile lor instruite conform Regulamentului și adresate com. par. din *Dobroț-Leauț*, pe calea P. O. Oficiu pprezvitral din *Nagyhalmagy* și sub durată concursului să se prezinte în s. biserică din *Dobroț* ori *Leauț* spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, făcându-se cunoscut poporului.

Dobroț, 10 Iulie n. 1908.

Nicolae Dălvu
par. preș. com. par.

Ioșif Indrieș
not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru postul de învățător-cantor la *Miersig*, pprezvitralul *Tinea* cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“ pe lângă următorul salariu:

1. Bani 700 cor., plătiți în rate trei lunare. 2. cvartir cu 2 chilii, cuină, grădină și apartinătoarele. 3. pentru conferințe 10 cor. 4. stolele îndatinate, 5. pentru încălzitul și curățitul salei de învățământ lemne 6 metri și bani 30 cor. Drept de cvinevenal după un serviciu de 5 ani prestat în aceasta comună.

Recursurile provăzute cu documentele regulamentare și adresate com. par., sunt a se substerne P. On. Domn *Nicolae Roxin* pprezviter în *Méhkerék*, cottul *Bihor*, iar recurenții au a se prezenta în vre-o *Duminecă* în s. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. gr. or. român ținută în *Miersig* la 22 Iunie (5 Iulie) 1908.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc-cantor, dela școala gr. or. română din *Siti-telec*, ppiatul *Tinea* cottul *Bihor*, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salariu: 1. Cvartir liber cu grădină de legume. 2. 14 jughere catastrale pământ arător și fânaș ori 300 cor., solviți în rate 3 lunare anticipative. 3. Bani numerari 300 cor. solviți anticipative. 4. Stolele cantonale 40 cor. 5. Dela comuna politică 36 cor., pentru încălzitul școlii. 6. La conferință premiatură și vialic. Alesul va solvi toate dările publice pentru-ce va avea drept de pășunat.

Reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare în s. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale, iar recursurile ajustate conform regulamentului au să le substearnă adresate com. par. P. On. Domn *Nicolae Roxin* protoprezviter în *Méhkerék*.

În fine se avizează că alesului să asigure cvinevenatul conform legii școlare, numai din ziua introducerii în oficiu, ceace reflectanții au să recunoască în declarațiune în scris că primesc aceasta condiție.

Dat în ședința comitetului parohial ținută în *Siti-telec*, la 24 Mai n. 1908.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din *Moroda*, se scrie concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salariu fundamental 600 cor. 2. Pentru conferință și Scripturistica 20 cor. 3. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor. 4. Cvartir și grădină. 5. Întregirea salariului dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți, ca rugările ajustate cu documentele prescrise, să le substearnă în termenul de sus P. On. Oficiu pprez vitral din *Borosjenő* (com. *Arad*), având a se prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial din *Moroda*, ținută la 29 Iunie (12 Iulie) 1908.

Nicolae Morodan
preș. com. par.

Nicolae Sârb
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter.

—□—

1—3

În senzul concluzelor Consistoriale de sub Nrii. 1831 și 2903 din 1907, pe baza hotărârii comitetului din 15/28 l. c. pentru parohia *Drăgoteni*, se scrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Pământ parohial 3 jugh. catastrale. 2. Bir preoțesc 56 cor. 3. Stolele îndatinate. 4. Întregirea dotației dela stat.

Totodată se escrie concurs și pentru stațiunea învățătoarească, pe lângă salariu de: 300 cor. locuință cu grădină, lemne de foc, stole cantonale și întreținere dela stat.

Recurenții vor avea a-și trimite recursele cu documentele recerute la subsrișul în termenul prescriș. Beiuș, la 16/29 Iulie 1908.

In conțelegere cu: *Vasilie Papp*. protoprezviter. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoarească dela școala din *Hotar*, pprezviteratul *Vaşcău*, prin aceasta se publică concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani 300 cor., cvartir și grădină, cătră care sumă la timpul său se va cere întreținere dela stat.

Ceice doreș a ocupa acest post sunt poftiți a-și trimite rugării lor în termen regulamentar și instruite în regulă subsemnatului în Segyest p. u. Rieni, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare sunt poftiți a se prezenta în s. biserică din *Hotar*, spre a-și arată dexteritatea în tipic și cântare.

Moise Popoviciu adm. protoprezviteral. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoarească dela școala gr. or. română din *Poeni de jos*, pprezviteratul *Vaşcăului*, prin aceasta se publică concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt în bani 140 cor. 9 cubule bucate à 10 cor. și 24 metri lemne prețuiți în 96 cor. din care lemne se va încălzi și sala de învățământ, două vici fasole 6 cor., venite cantonale 30 coroane.

Ceice reflectează la acest post sunt poftiți a-și trimite rugării lor, instruite conform regulamentului școlar, în Segyest p. u. Rieni subsemnatului, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare sunt poftiți a se prezenta în s. biserică din *Poeni de jos*, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Moise Popoviciu adm. protoprezviteral. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a unei dintre stațiunile învățătoarești dela școala gr. or. română din *Șeitin*, se escrie concurs cu termen de *30 zile* dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele: 1. Salariu fundamental solvit lunar anticipando 1000 cor. 2. Relu de cvartir 200 cor. 3. Paușal de lemne pentru școală. 60 cor. 4. În curățitul, măturatul școalei 40 cor. 5. Scripturistică 12 cor. 6. Un extravilan de câțiva stânjini □. 7. Dela înmormântare, eventual părăstas, cât 1 cor. 8. La conferință 4 cor. la zi și perjuratură, și cvincvenalele prescrișe în lege după 5 ani dela definitivare.

Recurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică, pentru a-și arată dexteritatea în cele rituale, iar recursele ajustate cu documentele prescrișe în lege, adreseate com. par. gr.-or. român din *Șeitin* se vor înainta Rev. Domn pprezviter tractual *Vasilie Beleş* în *Arad*.

Șeitin, la 15 Iunie 1908.

Dimitrie Mesaroșiu, preș. com. par. *Dimitrie Micu*, not. com. par. În conțelegere cu: *Vasilie Beleş* pprezv. insp. școlar. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din *Bencecul-rom.*, (pprezbiteratul *Timișorii*) prin aceasta se escrie concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele anuale sunt: 1. În bani gata 292 cor. 84 fil., ce se vor plăti pe cvartal anticipativ. 2. 4 1/2 jughere livadă, (darea o va răspunde alesul). 3. 30 hl. grâu. 4. Lemne pentru învățător 4 (patru) orgii, iar pentru încălzirea salei de învățământ 2 (două) orgii. 5. Pentru scripturistica învățătoarească 10 cor. 6. Pentru conferințe 18 cor. 7. Dela înmormântări când va fi poftit una cor. 8. Dela comuna politică pentru conducerea școalei agronomice 60 cor. 9. cortel în natură în edificiul școlii și grădina pentru legumi 1/4 jugher.

Recurenții vor avea să se prezenteze în s. biserică d'acolo, spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic, în vre-o Duminecă ori sârbătoare. Recursele ajustate cu documentele de lipsă și cu declarația, că numai după 5 ani de serviciu ne'nterupt reflectează la cvincvenal sunt a se înainta la P. On. oficiu protoprezviteral în *Temesvár-Gyárváros*.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în *Bencecul-român*, la 8/21 Iunie 1908.

Comitetul parohial.

În consensul pprezb.: *Dr. Tr. Putici* m. p. insp. școl. —□— 2—3

Prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești-cantonale gr. or. rom. din comuna *Crocna*, cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele anuale sunt: 1. Salariu în bani 357 cor. 64 fil. 2. În naturale 12 hl. grâu 160 cor. 12 hl. cucuruz 10 cor. 3. 10 jugh. și 1400 □ pământ arător 163 cor., de după care contribuiriile reg. și com. va avea să solvească învățătorul. 4. 40 m. lemne pentru învățător 200 cor. 5. Cortel cu grădină de 1/2 jugh., grajd, colnă cu cocină pentru porci. 6. Pentru cantonrat 28 cor. 7. Pentru conferință 20 cor. 8. Pentru scripturistica 6 cor. 9. Pentru încălzitul salei de învățământ 8 m. lemne. 10. Dela înmormântări unde va fi poftit dela cei mari 1 cor., dela mici 40 fil. 11. Pentru manipulara grădinei de pomi dela notarul cercual 60 cor.

Alegându-l va avea să îndeplinească și să conducă cântările bisericesti și a instrui pe școlari în cântările rituale.

Ceice doreș a ocupa aceasta stațiune să avizează că recursele lor, instruite cu toate documentele prescrișe în lege de învățământ și adreseate com. par., să le trimită P. On. Oficiu pprezviteral în *N. Halmágy*, având până la alegere a se prezenta în s. biserică, pentru a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Crocna în ședința comitetului parohial ținută în 12/25 Iunie 1908.

Pentru com. parohial:

Teodor Bodea paroh preș. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezv. insp. școl. —□— 2—3

În urma ordinului Ven. Consistor Nr. 2956/1908 pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională gr. or. rom. din comuna *Mădrigești*, (pprezviteratul Hălmagiu), se descrie concurs cu termen de *30 zile* dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. În bani gata 320 cor. 2. În naturale 8 șinice bucate, jumătate grâu jumătate cucuruz, grâul prețuit șinicul în 16 cor. de tot 64 cor. cucuruzul prețuit șinicul în 12 cor. de tot 48 cor. 3. Lemne 8 stângin pentru școală și 5 stângini pentru învățător, stânginul în preț de 3 cor. de tot 150 cor. 4. Conferința 8 cor. 5. Scripturistica 2 cor. cari sume compute, laolaltă dau suma de 582 cor., iar restul se va preliminar în preliminarul de pe anul 1908/9 ca să corăspundă suma la 600 cor.

Recurenții sunt poștiți să-și subștearnă recursele lor edjustate conform regulamentului și adresate com. par. din Mădrigești pe calea P. On. Oficiu ppzeviteral din Hălmagiu (N. Halmagy) și să se prezinte în sfta biserică din loc spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic având alesul a pvedereă strana fără alta remunerare. Se observă, că alesul se va îngriji de cvartir pe speșele sale până la renovarea școalei.

Ridicarea salariului la 1000 cor. se va cere dela stat conform articolului de lege din anul 1907.

Mădrigești, la 12/25 Iunie 1908.

George Leuca
paroh preș. com. par.

În conșelegere cu mine: *Cornel Lazar* prezv. insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii de învățător-cantor dela școala gr. or. rom. din *Hontșor*, (pprezviteratul Hălmagiului) în urma ordinului Consistorial de Nr 2643/1908, se descrie concurs din oficiu cu termen de *30 de zile* dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: În bani 378 cor. 2. În naturalii 14 șinice jumătate de grâu, jumătate de cucuruz, în valoare de 222 cor. 3. Lemne pentru încălzitul școalei și pentru învățător m. □ 20 sau 40 cor. 4. Venite cantonale dela înmormântări mari unde va fi poștit 1 cor., cari toate laolaltă fac suma de 600 cor. Întregirea la 1000 cor. conform art. XXVII din 1907, se va cere dela stat încă în acest an școlar. 4. Speșe de conferință 10 cor. 5. Scripturistica 10 cor. 6. Cvarțir cu 1 chilie, culină și grădină.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți că recursele lor adjustate cu toate documentele prescise și adresate com. par. din Hontșor să le subștearnă pe calea P. On. Oficiu ppzeviteral din Hălmagiu N. Halmagy, până la termenul indicat și sub durata concursului să se prezinte în s. biserică din Hontșor spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscut poporului.

Hălmagiu, la 23 Iunie (8 Iulie) 1908.

Cornel Lazar ppzev. insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala din *Sârbești*, tractul Vașcoului prin aceasta se descrie concurs cu termen de alegere de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 410 cor. în bani, solvite de parohia Sârbești și filia Șiuștiu, dela Sârbești câte 7½ litre bucate parte grâu parte cucuruz dela fiecare nr. de casă, nr. familiilor 80, apoi tot dela Sârbești 60 cor. pentru lemne, iar dela Șiuștiu 16 metri lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ. Cel ales fără altă remunerare va fi și cantor, va avea cvartir și grădină.

Ceice doresc a ocupa acest post sunt poștiți a-și înaintă rugările lor instruate conform regulamentului, subsemnatului în Segyest p. u. Rieny, iar în vre-o Duminecă au să se prezinte la s. biserică spre a-și arată dexteritatea, în cântare și rituale.

În conșelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppzeviteral

□—

3—3

Nr. 3811/1908.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de *24 Iuliu (6 August)* a. c., pentru conferirea stipendiilor din fundațiunea *Teodor Papp*, cari vor deveni vacante până la termenul de concurs.

Îndreptățiți la aceste stipendii sunt conform literelor fundamentale:

- a) rudeniile fundatorului;
- b) tinerii români ortodocși din Giula;
- c) în lipsa recurenților de sub a) și b), urmează

îndreptățirea tinerilor ortodocși din întreaga dieceză a Aradului.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român ort. din Arad, instruite cu următoarele documente originale ori copii autenticate la vr'un notariat public regesc:

1. Extras dim matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local, că și de prezent aparține bisericii române gr. or.
2. Rudeniile, cari reflectează la stipendiu au să prezinte și informațiune familiară în toată regula.
3. Atestat de paupertate dela dirigătoria politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților concurentului însuși.

Atestatul de paupertate se recere și dela rudeniile fundatorului, dacă reflectează la stipendiu.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1907/8, iar univerzitarii — despre toate cursurile ascultate, respective documentul despre progresul făcut.

5. Certificat medical despre starea sanitară a concurentului.

6. Dacă concurentul a intrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut și ce purtare a avut?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voiește să urmeze studiile, precum și aceea, dacă are ori nu, și alt stipendiu; dacă da, de unde și în ce sumă?

Petițiunile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus ale concursului ori ar întră după expirarea concursului, nu se vor luă în socotință.

Fiecare concurent are să comunice locul și posta ultimă, unde să i-se trimită rezoluțiunea Consistorului.

Arad, 17/30 Iunie 1908.

Consistorul ort. rom.
din Arad.

—□—

3—3

Se publică concurs pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoarești din :

1. *Mustești*, în bani 181 cor., pământ extravilan 6 jugh. 45 cor., fân 15 cor., 6 șinice grâu 60 cor., și 6 șinice cucuruz 48 cor., 8 stângini de lemne și pentru sala de învățământ, scripturistică 8 cor., conferință 16 cor., cvartir, grădină și venitele cantonale uzitate.

2. *Minead*, în bani 200 cor., 4 htl. grâu 4 htl. cucuruz, scripturistică 5 cor., conferință 6 cor., 5 stângini de lemne din cari se va încălzi și școala, cvartir și grădină.

3. *Nădălbești*, în bani 120 cor., 4 stângini de lemne, 6 șinice bucate, cvartir și grădină.

4. *Neagra*, în bani 200 cor., 4 șinice grâu 40 cor., 4 șinice cucuruz 32 cor., pentru lemne la școală și sala de învățământ 32 cor., scripturistică 4 cor., venitele cantonale, cvartir și grădină.

5. *Păușeni*, în bani 330 cor., conferință 20 cor. scripturistică 10 cor., curatorat 48 cor., 32 metri lemne și pentru sala de învățământ.

6. *Roșia*, în bani 240 cor., 5 șinice grâu 60 cor. 5 șinice cucuruz 50 cor., conferință și scripturistică 18 cor., lemne 4 stângini 80 cor., cvartir și grădină.

7. *Susani*, în bani 160 cor., 6 șinice bucate, 4 stângini de lemne, 2 măsuri mazere, scripturistică și conferință 16 cor., cvartir și grădină.

8. *Cacărău*, în bani 300 cor., conferință 10 cor., scripturistica 8 cor., 10 șinice bucate (jumătate grâu, jumătate cucuruz), 5 stângini de lemne și pentru sala de învățământ, cvartir și grădină.

La toate aceste stațiuni se înțelege și sperativa întregire de stat la timpul său conform noii legi școlare.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adresate respectivului comitet parohial și ajustate cu documentele prescrise, vor avea a le subterne oficiului protopopesc din Buteni (Buttyin) com. Arad, până la 30 zile după publicarea acestui concurs, având a se prezenta în careva Duminecă, ori sârbătoare în s. biserică din comuna în care a recurs, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Buteni, la 15/28 Iunie 1908.

În conțelegere cu: *Trăian I. Magier* pprezv, insp. școl.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În urma încuviințării Ven. Consistor de dtto 30 Iunie (13 Iulie) a. c. Nr. 4363/1908, se publică lici-

tațiune minuendă pentru repararea bisericii și a gardului din comuna *Cuvin*, ppiatul Radna.

Terminul de licitațiune se defige pe Duminecă, 27 Iulie (9 August) a. c. la 2 ore p. m în localitatea școalei.

Prețul de esclamare 3013 cor. 39 fileri.

Doritorii de a licita au se depună în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% dela prețul de esclamare.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Proiectul de spese, precum și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parohial din loc în orele oficioase.

Întreprinzătorii nu pot pretinde diurne ori spese de călătorie pentru prezentare și participare la licitațiune.

Cuvin, din ședința comitetului parohial rom. ort. ținută la 3/16 Iulie 1908.

Teodosiu Moțu
președinte.

Dimitrie Popoviciu
notar.

—□—

1—3

Compactor român în Arad

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt

tot soiul de lucrări, atingătoare de această branșă.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

31

Telefon Nrul 266.

Telefon Nrul 266.

Tipografia Diecezană

se recomandă a execută tot felul de lucrări tipografice, ce se țin de această bransă, și anume:

Opuri și broșuri

Invitări, Bilete de logodnă după dorință și în culori, Bilanțuri, Anunțuri funebrele, Statute, Libele, Circulare, Afișe, Bilete de cununie după dorință, Bilete de intrare, Cărți de vizită diferite formate, Menu, Plicuri cu firmă, Obligațiuni, Diferite tipărituri pentru bănci, etc. etc.; precum și

NOTE MUZICALE
pentru cor, pian, violină, cari se efectuează prompt și în cel mai scurt timp.

Prețuri curente.

TIPOGRAFIA DIECEZANĂ
ARAD, St. Batthyányi Nr. 2.

==== Lângă Conzistorul gr.-or. rom. ====

Telefon Nrul 266.

Telefon Nrul 266.